

# KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 28 Października r. s. 1832 Roku.

## WIADOMOŚCI KRAJOWE.

USTAWY CESARSKIEJ WILEŃSKIEJ MEDYKO-CHIRURGICZNEJ AKADEMII. (Ciąg 5ty.)

### Rozdział VIII. O kursach nauk.

§ 97. W CESARSKIEJ Wileńskiej Medyko-Chirurgicznej Akademii, mają być dawane: I) Rosyjska Literatura i jej Historia. II) Literatura Łacińska. III) Grecki język i Literatura. IV) Fizyka. V) Chemia powszechna ciał organicznych i nieorganicznych, z przystosowaniem do Medycyny Sądowej i Policji Medycznej. VI) Zoologia z Anatomią porównawczą. VII) Botanika. VIII) Mineralogia. IX) Anatomia ciała ludzkiego z Anatomią patologiczną. X) Fizjologia. XI) Patologia z przyłączeniem Semiotyki. XII) Farmacya. XIII) Materja Medyczna i Toxycologia. XIV) Sztuka pisanja receptow. XV) Terapia ogólna. XVI) Terapia szczególna. XVII) Chirurgia z Okulistyką. XVIII) Sztuka położnicza, (dawana będzie w szczególnych kursach dla mężczyzn i kobiet). XIX) Nauka o chorobach niewiast i dzieci. XX) Klinika chorób wewnętrznych. XXI) Klinika chorób zewnętrznych z Okulistyką. XXII) Klinika położnicza. XXIII) Medycyna Sądowa. XXIV) Policja Medyczna. XXV) Hygiena. XXVI) Encyklopedia Medycyny. XXVII) Historia i Literatura Medycyny, z wykładem starożytnych Medycznych autorów klasycznych. XXVIII) Ogólne wystawienie Weterynaryi dla Studentów Medycyny z jak najdobrejszym wykładem epizootycznych chorób. XXIX) Anatomia zwierząt domowych. XXX) Zoofizjologia. XXXI) Zoopitologia. XXXII) Materja Medyczna Weterynaryjna. XXXIII) Farmacya weterynaryjna. XXXIV) Zooterapia ogólna i szczególna: XXXV) Zoochirurgia z nauką o kuciu koni. XXXVI) Medycyna Sądowa Weterynaryjna. XXXVII) Nauka o zewnętrznych przyrostach koni i innych zwierząt. XXXVIII) Nauka o stadach i chowie bydła. XXXIX) Hygiena zwierząt domowych. XL) Praktyczne kucie zwierząt chorych.

*Uwaga.* Fizyka, Chemia, Historia naturalna, mają być dawane z należytym ich przystosowaniem do Medycyny.

§ 98. Z liczby położonych przy Akademii (§ 56) 15tu Professorów, jeden naznacza się do dawania Literatury Rosyjskiej i jej Historji; 2gi do Literatury Łacińskiej i języka Greckiego, trzeci do nauk weterynaryjnych; wszyscy dalsi do nauk, właściwie Medycznych i pomocniczych. Połączenie i rozdzielenie przedmiotów naukowych, dla zrównania pracy pomiędzy Professorami, uważając podług dogodności, zostawuje się Konferencyi Akademii z potwierdzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 99. Konferencya także ma prawo, uważając na postęp nauk i inne okoliczności, poruczać, za potwierdzeniem Ministra, Professorom extroordynaryjnym i Adjunktom dawanie niektórych szczególnych części jakiegokolwiek nauki, dla ich wykładu z większymi szczegółami.

§ 100. Wszystkie nauki w Akademii, mają być dawane w języku Rosyjskim lub Łacińskim; kliniczne lekcye, zawsze się dawać powinny w łacińskim. Do uczenia niewiast Sztuki położniczej, tudzież w dawaniu Farmacyi i nauk Weterynaryjnych dla uczniów 2go rzędu, może być używany język polski, podług uwagi Konferencyi i z rozwiązania Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 101. Kursy nauk trwają: właściwie Medycznych pięć lat; Weterynaryjnych cztery; Far-

maceutycznych i dla sposobiających się na akuszerki trzy lata. Stosownie do tego, przedmioty nauki i uczący się podzieleni być mają: Medycyny części na pięć klas; Weterynaryjne na cztery; Farmaceutyczne i Sztuki położniczej na trzy klasy. Przedmioty naukowe dla każdej z tych klas przepisane być mają przez Konferencyę, za potwierdzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 102. Kurs nauk weterynaryjnych dla uczniów drugiego rzędu, dawany być ma trzy lata, i jak przedmioty nauki, tak i uczniowie mają być podzieleni na trzy klasy.

§ 103. Kurs uczenia zaczyna się 1go września, kończy się 1go lipca następującego roku; potem odbywają się examina uczących się w Akademii, pozostający czas do 1go września, przeznaczają się na wakacje. (d. c. n.)

## PRUSSY.

Berlin d. 19 października.

Sekretarz Belgijskiego Poselstwa przy naszym dworze, hr. Cornellißen, przyjechał do Berlina, jako gońiec z Brukseli.

Naszemu gabinetowi udzielono przed kilkoma tygodniami postanowienie gabinetów paryskiego i londyńskiego, względem załatwienia orędziem Belgijskiej sprawy. Obadwa Mocarstwa są zatem zdecydowane, opuścić dotychczasową drogę układów i otworzyć pole nowa — pole boju. Lecz przy nader delikatnych stosunkach, utrzymujących powszechny pokój Europy, jest to wcale niedobry środek do rozwiązania tak trudnej kwestyi w ogólnym interese. Nikt nie chce wierzyć, aby trzy inne, przy Konferencyi reprezentowane Mocarstwa, dały swe przyzwolenie do takowego kroku; więc Francya i Anglia biorą na się odpowiedzialność za skutki, które, chociaż Paryż i Londyn mało je cenić się zdają, nieochybnie wyrachowanymi będą. My jesteśmy przekonani, że wzięcie cytadeli antwerpskiej i oddanie jej w ręce Belgów, jeszcze bynajmniej nie rozwiąże kwestyi Belgijskiej, i że blokada Skaldy nie przymusi Hagskiego gabinetu do koncesyji, które, podług utrzymywania Hollendrów, niezawodnie ściągłyby za sobą upadek Hollenderskiego handlu; dla tego, raz zacząwszy, nie można porzucić na pierwszym kroku, jeżeli z niego rzeczywiście nie wynikają skutki, a wojna przeciwko Hollandyi musiałaby po wzięciu cytadeli, dalej być prowadzoną. — Skoro toby się stało, trzy inne Mocarstwa, pomimo najsłabszych chęci za pokojem, nie mogłyby być obojętnymi widzami tej walki. W Paryżu i Londynie ustawicznie zapewnijają, że, dla uniknięcia powszechnej wojny, nie ma ofiary, którejby nie chcieli ponieść. A zatem trzeba porzucić na wzięciu warowni antwerpskiej: albowiem inne Mocarstwa wyraźnie oświadczyły, że mają sobie za powinność, jakimbyś sposobem, stać się pośrednikami, na przypadek, gdyby pochodną wojny dalej roznieść chcieli. Cóż więc to, zaprawdę, wmięszanie się Francuzkiego i Angielskiego gabinetu zamierza? — Bez wątpienia, rozwiązanie Konferencyi, której przecie, podług własnych wyrazów lorda Greya i Króla Ludwika Filipa, utrzymanie pokoju winniśmy? Rzeczywiście nie istniałaby Londyńska Konferencya, skoro by się dwaj członkowie jej wyrzekli. (G.C.)

## AUSTRIA.

Wiedeń dnia 10 października.

Podług najnowszych doniesień z Turcyi, poznał Sułtan swe niebezpieczne położenie i czyni



potajemnie przygotowania w celu schronienia się do przyjacielskiego kraju. Sądzą, że się uda do Włoch, na przypadek, gdyby postępy Ibrahima Paszy stolicy zagroziły. W Carogrodzie panuje wielkie nieukontentowanie. Na swe wojsko nie może wiele polegać, gdyż nie posiada środków zapłacenia tegoż. Godnym jest uwagi, że w dwóch krańcach Europy, ku południo-zachodowi i południo-wschodowi, w Portugalii i w Turcyi, nowe instytucye i reformy nie znajdują wstępu; oraz, że Sułtan Mahmud i Don Pedro nie poznali się na swych ludach; jednak pomimo to, obca pomoc, niezwłocznie użyta, mogłaby ich zamiary skutecznić.

— Dnia 15 —

Zaraz po zajęciu Jerozolimy przez Ibrahima Paszę, wydał Mehemed Ali, Vice-Król Egiptu, następujący firman: „Jerozolima zawiera świątynie i pomniki odwiecznych czasów, które Chrześcijanie i Żydzi z najodleglejszych krajów, zwykli odwiedzać. Lecz ci liczni pielgrzymi mają słuszny powód użalania się na ogromne podatki, które od nich w podróży są wymagane. Gdy mnie wiele na tém zależy, aby uczynić koniec tak okrucy-nemu nadużyciu, rozkazuję wszystkim Muzułmanom paszeliu Saide, jako też dystryktów Jerozolimy, Tripoli, oraz wszystkim prowincjom Śródziemnego morza, aby na wszystkich traktach i wszystkich miejscach, wszelki podatek podobnego rodzaju, bez wyjątku, zaniechanym został. — Polecam także, aby wcale nie przymuszano do opłacania samowolnych podatków, xięży chrześcijańskich, którzy należą do tych kościołów, w których opowiadają Ewangeliją i obrządku swej Religii odprawiają, jakie dotąd nakładano na tychże.”

— Dnia 16 —

Już teraz udecydowano, że Karol X i jego rodzina będą w Cesarskim zamku na Hradzynie w Pradze tak długo mieszkali, dopóki przyzwolite pomieszkanie dla ich pobytu, w którym prowincjonalnym mieście nie zostanie urządzonem. Xiężna Angoulême zaraz po przybyciu Karola do Pragi uda się tamże. Ona przyjmie tu codziennie odwiedziny osób wyższego stanu.

Długie odwiekanie Miguelistów przed Oportem wzbudza w nas pewność, że Don Pedro więcey posiada środków do swej obrony, niż od jego przybycia do Portugalii sądzono; niezawodnie przez zimę utrzyma się, a czas zjedna dla jego przedsięwzięcia szczęśliwe odmiany. Łatwo może portugalską sprawę spotkać los Hollendersko-Belgijskiej, to jest: przyść może pod panowanie protokółów, przez co żadna strona nie zostałaby zadowolona. Dotąd Belgijski spór jest jeszcze najtrudniejszym punktem utrzymania europejskiego pokoju. Codziennie wzrasta obawa, że cierpliwość i sztuka dyplomacyi nakoniec wyczerpanemi zostaną i zniszczą układy tak mozolnie prowadzone. Z tego powodu nie mogą nasze papiery osiągnąć takiego stanu, jaki właściwie mieć powinny. Jakibądź skutek wyniknie, zawsze należy mężom, polityką Europy kierującym, przyznać wielką zdolność, że przy zawichrzonym stanie Europy zawsze jeszcze znaleźli środki wstrzymujące zawikłany polityczny spór. Ich usiłowaniom winniśmy, że dotąd z pojedynczego sporu nie wynikły niebezpieczeństwa dla ogółu. Dzisiejsze doniesienia z Londynu i Paryża są, zaiste! posępne i prędkie spowodowały sprzedaż; piszą z owych miast, że porozumienie się względem sprawy Belgijskiej staje się coraz trudniejszem. W Londynie rzeczywiście czują nalegającą konieczność usunięcia kwestyi, która Angielskim Ministrom już nie jedną bezsenność przyniosła.

Podług doniesień z Budy w Węgrzech z 15 b. m., wyszedł tam okolnik od rządu do wszystkich wojewodów, aby niezwłocznie obierali Deputowanych na sejm, który jeszcze w miesiącu grudniu ma się rozpocząć.

— Dnia 20 —

Dnia 10 powtórzył kawaler Aldini w obecności N. Cesarza i całego Domu Cesarskiego w Szebrunn, wykonywane na ostatniem zgromadze-

niu badaczów przyrodzenia, próby ratowania wszelkich przedmiotów z gwałtownego ognia. Wyuczeni przez niego grenadyerowie i straż ogniowa, opatrzeni maskami dróciannymi i asbestowemi, wystawiali bez wszelkiego niebezpieczeństwa twarz na płomienie 48 pochodni woskowych, na płomienie drzewa i spirytusu winnego. Mając podwójne rękawice asbestowe na rękach, wydobywali z ognia rozpalone żelazo, a pokryci całkiem asbestowem odzieniem przechodzili przez stosy palącej się słomy, i wynosili zwierzęta i różne mobilia w przygotowanych do tego koszykach; uratowali także rozpaloną kasę żelazną, papiery i t. p. dla udowodnienia pożyteczności nowego wynalazku. N. Cesarz po ukończonych próbach udarował wszystkich ludzi, a kawalerowi swoje nawiązałe zadowolenie w nader uprzejmym wyrazach oświadczył. (G.C.)

WŁOCHY.

Wenecya d. 13 października

Piszą z Livorny pod dniem 8 b. m., że w Bengari, w zarządzie Tripolis, odkryto rewolucyą, Konsul Angielski wyjechał, a Arabcy zrabowali jego dom. Wielu także Europejczyków porzuciło te okolice. (G.W.)

BAWARYA.

Monachium dnia 20 października.

Nowe talary konwencyonalne wyszły tu świeżo z pod stępla naszej mennicy. Na pierwszej stronie wyrażony jest geniusz Grecyi, podający Xięciu Ottonowi Koronę Helenów, w kółko tego napis: „Otto Xiążę Bawaryi, I Król Grecyi 1832” na drugiej stronie: popiersie naszego Króla z napisem: „Ludwik I, Król Bawaryi.” (G.C.)

Szwecya.

Sztokholm dnia 12 października.

Gazeta rządowa donosi, że dnia 7 b. m. zgromadzeni tu seymowi kommissarze od J. K. Mości przyjeździ zostali najuprzejmiej, a Prezes Pułkownik Palmstjerna miał mowę do Króla, winszując mu powrotu, namieniając o niedostępności i wzgardzie każdej myśli, zmierzającej do osłabienia istniejącego związku między Królem a jego narodem. (G.C.)

FRANCYA.

Paryż dnia 17 października.

Rozporządzeniem z dnia wczorajszego mianowany został Prefektem morskim w Rochefort, Vice-Admirał Grivel, w miejsce powołanego do innych obowiązków Vice-Admirała Jurien-Lagraviera, teraźniejszego Para.

Dzisiejszy *Monitor* zawiera okołoik nowego Ministra Oświecenia, Pana Guizot, do Rektorów Akademii.

O godzinie 11½ nadeszła sztafeta od wojska północnego z doniesieniem do wydziatu wojennego, że trzy półki zrobiły wsteczny ruch, i że część artylleryi toż samo ma uczynić. Ztąd wnoszą, że przeciw Hollandyi przedsięwzięta będzie demonstracya od morza, tylko przez flotę Angielską, która w tej chwili udać się ma na Skaldę.

Najnowsze doniesienia z zachodu brzmiają zaspakajająco. W Bretanii nazywają spiskowi teraz stawiać się dobrowolnie, a w Wandei ostatki Szuanów wszędzie klęsk doznają. Sąd przysięgłych w Blois wydał wyrok na wielu hersztów Szuanów, skazanych na 10—12 letnie więzienie.

Głoszą, że Xiążę Karol Brunéwicki dnia 25 b. m. w Bazylei odbędzie naradę ze swojemi stronnikami.

Gazety Bawarskie zbijają wieść rozgłoszoną, jakoby Jenerał Metaxa wpadł do Greckiej izby reprezentantów i wielu ich członków porwał.

Ostatnie wiadomości z Oporto sięgają do 10 października, aż do tego dnia nie zaszło nic ważnego po bitwie dnia 29 z. m.



— Dnia 18 —

Posel Belgijski, P. Lehon, miał wczoraj długą konferencyą z Posłem Angielskim.

Dnia 21 t. m. z rozkazu Marszałka Lobau, ćwiczyć się będą znowu w obrótach wojskowych z ogniem, 9 batalionów tutejszej gwardyi narodowej.

Na wczorayszém zgromadzeniu zagranicznych dyplomatów u Xiecia Broglie, zamierzono wystawić stan terażniejszego położenia spraw Holendersko-Belgijskich.

Okręt wojenny Marengo, który 6 t. m. odpłynął z Algieru, przyniósł nam wiadomość, iż pokolenia Arabów, zbierające się ztąd aż do Bli-da, już od niejakiego czasu przeszkadzały dowozowi żywności; nareszcie 10 do 12 tysięcy tychże zamierzało uderzyć na miasto; z której przyczyny wyszedł Xiąże Rovigo dnia 30 z. m. z 1,500 ludzi na dwie kolumny rozdzielonych, dopędził już cofających się Arabów na równinach Metydia, 5 godzin od Algieru odległych, i pobił ich tak dalece, iż tylko samych poległych, nie rachując w to rannych i w niewolę zabranych, 410 na placu zostało. Powróciwszy Xiąże do Algieru, zastał 600 gwardyi narodowej, z dobrej chęci zebranej dla obrony miasta, gdyż szczególnie te 1,500 ludzi było zdrowych, których Xiąże zabrał z sobą przeciw Arabom, których leżało 4,300, a 3,200 było rekonwalescentów. — Zdobyto na Arabach dwie chorągwie, które tu przez okręt Marengo, przysłane zostały.

Dnia 26 z. m. spodziewano się także w O-ranie nowego ataku. Marabut, fanatyk i podburzyciel Arabów przeciwko nam, dołożył od niejakiego czasu wszelkich usiłowań, dla obudzenia fanatyzmu, i dosyć się mu teraz powiodło, gdyż według wszelkich doniesień ciągnie ich teraz pod jego wodzą blisko 30,000 przeciw temu miastu; zagarnął on od mieszkańców niezmierną liczbę owiec, wołów i różnego bydła, postawił się zatem w możności utrzymania przez długi czas swego wojska, a przeto spodziewa się stawić nam długi opór. Jenerał Boyer, uwiadomiony o tym wypadku, kazał wzmocnić redutę Mers-el-kebir, pod zastoną której lądują nasze statki. Strzeżoną ona będzie przez dwie kompanie weteranów, i oddział z 66 półku. Małe miasteczko Mustagaled, mające tylko 50 ludzi Tureckiej załogi, otrzymało także posiłki.

Wczoray odpawiło się tutaj zwyczajne roczne posiedzenie, przy otworzeniu kursu nauk szkół normalnych. Minister Publicznego Oświecenia prezydował na takowém, w towarzystwie nowego Para P. Cousin. Po przeczytaniu rocznego raportu przez dyrektora instytutu P. Guignaut, miał P. Guizot, który sam przed 20 laty był Profesorem tej szkoły, krótką pochwalną przemowę, tyczącą się ciągłych postępów tejże szkoły.

Wielkiej uwagi godném jest stanowisko prasy prowincjonalnej, codziennie samodzielniejsię rozwijającej. Nie tylko liberalne dzienniki w Strażburgu i Lille wychodzące, ale nawet dzienniki z Rouen, Havre i Bordeaux, które ciągle Monarchią i zasadę pokoju, nawet Perrierowski system broniły, powstają stanowczo przeciw doktrynerskiemu gabinetowi. Osobliwie w rozporządzeniu, 60 parów na raz mianującym, znajdując przestąpienie konstytucyjnego porządku, które się nigdy nie da poprawić. Nie wymieniając pojedynczych imion na tej liście znajdujących się, na której 27 znanych jest Karolistów, czynią pytanie: jak zamierzają sobie postąpić, gdyby terażniejsze Ministerium upadło, i pożądsze jego miejsce zajęło — czy powtórnie zechcą 60 nowych parów mianować, dla neutralizowania wpływu doktrynerów?

— Dnia 19 —

Budżet na rok 1833, mający być izhom przełożony, postanowiony już został na onegdajszej radzie gabinetowej; ma to być prawdziwa kopia tegorocznego.

Podług gazety *Constitutionnel*, miał Marszałek Soult zarządzić wzmocnienie załogi w stolicy, przez wojska znajdujące się w pobliskich departamentach.

Na giełdzie tutejszej głosząco wczoray nieprzyjemne wiadomości z Nantes.

Kapitan okrętowy Gallois, który dowodził wyprawą przeciw Ankonie, otrzymał dowództwo stanowiska pod Algierem.

*Monitor* donosi podług gazety *Mémorial Bordelais*, że Hiszpański Infant Don Carlos z małżonką i 3 dziećmi wkrótce odpłynie przez Śródziemne morze do Civitta Vecchia, w celu bawienia przez całą zimę w Rzymie.

*Messenger* grozi Ministerium nowym adresem 221 deputowanych, któremu tak nie jest w stanie oprzeć się, jak ministerium Polignaca. To wprowadzić nie zostało bezpośrednio przez adres stracone, lecz przez siłę wypadków. Jeżeli więc Ministerium przy podobnym adresie nie złoży swego urzędu, nie ochybnie spotka go ten sam los. (G.C.)

— Dnia 20 —

*Courier Français* donosi: „Wczoray o 4tey po południu nagle rozszła się pogłoska, że na radzie Ministerjalnej postanowiono względem Belgii. Pogłoski te rozszły się z biór różnych Ministerstw. Są jednak tacy, którzy znaczne summy stawiają na zakład, że w dobry sposób wszystko się zakończy.

Rząd odebrał wczoray nadzwyczajnego gońca od Xiecia Talleyranda. Podług niego, jak mówią, interesa Belgii są bardziey zawikłane, niż kiedykolwiek były. (G.W.)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

*Amszterdam d. 21 października.*

*Handelsblat* donosi: Z pewnego dowiadujemy się źródła, że nowe naszemu rządowi podano modyfikacye, co do żeglugi na Skaldzie, i że jest nadzieja przyjacielskiego ukończenia sporu; z tego powodu papiery ockolwiek się podniosły. (G.W.)

*Bruzella d. 18 października.*

List z Paryża donosi, że Półkownik Paixhaus miewał częste narady z Marszałkiem Soult i Jenerałem północnego wojska, utrzymują wszyscy, iż takowe narady ściągaly się do interwencyi wojska Francuzkiego, i do operacyi zdobycia cytadelli Antwerpskiej.

— Dnia 19 —

P. Meulenaere przybył tu znowu wczoray, i zaraz miał prywatne posłuchanie u Króla.

W gazecie *Independent* czytamy: „Pewną jest rzeczą, iż Ministerium z następujących członków składać się będzie: P. Goblet Ministrem spraw zagranicznych, Pan Lebeau Ministrem Sprawiedliwości; P. Meulenaere Ministrem spraw wewnętrznych; P. Nypels Ministrem wojny; P. Kaufmann Ministrem skarhu. Wątpimy, aby to Ministerium pozyskało dobrą opinią u publiczności, dziwiemy się nawet, że P. Lebeau i Kaufmann połączyli się z Panem Meulenaere, który utracił wszelką popularność.”

Piszą z Gandawy dnia 17 t. m.: „Wczoray odszedł ztąd szwadron strzelców konnych ku granicy na różne stanowiska, dla utrzymania związków listowania pomiędzy naszym miastem i Antwerpią. Mało tu znajduje się wojska, gdyż prawie już wszystko ściągnięto nad same granice. — Hollendrzy zalewają ciągle krzy nadgraniczny. Nasze sapery pracują śpiesznie nad umocnieniem zamku St. Marie.”

Lord Durham miał mieć ważną naradę z Królem, i o położeniu Belgii, jak najdokładniey zawiadomiony, nalega w gabinecie na ultimatum ministerium.

Koszta wkroczenia Francuzów w zeszłym sierpniu, pewnie Belgowie zapłacą; ta summa ma 20,000,000 franków wynosić. Hollandyi zaś odciągają tę część rządowego długu od miesiąca stycznia 1832 roku, którą Belgia odtąd płacić ma;



jak się zdaje, z tych 8400,000 teraz nie wiele już pozostanie. To wynagrodzenie nie jest wielkiem dla Belgii, ponieważ utrzymanie armii od miesiąca stycznia 1832, kosztuje więcej, jak 30,000,000. (G.C.)

— Dnia 21 —

Minister wojny Jenerał *Evain*, wyjechał wczoraj rano do *Valenciennes* ze swym Adjutantem, dla odbycia, jak mówią, konferencji z Marszałkiem *Gérard*, który tam dziś z *Paryża* jest spodziewany. (G.W.)

#### ANGLIA.

*Lordyn d. 19 października.*

Piszą z *Falmouth* dnia 17 t. m.: „Co chwila oczekujemy tu przybycia naszego okrętu z *Lizbony*, a stąd odpłynięcie dziś do *Oporto* przybyły okręt z pułkiem wojska Belgijskiego (była legia cudzoziemską).”

Gazeta *Portsmouth Herald* wymienia daleko większą liczbę okrętów wojennych, które się mają przyłączyć do floty admirała *Malcolm*.

Dnia 16 t. m. także wyższa izba odroczonej została przez królewską komisyję, mającą na czele lorda kanclerza i w przytomności niektórych reprezentantów niższej izby, na dzień 11 grudnia.

Od dawnego czasu nie pamiętają tak wielkiej czynności w naszej admiralicyi, jak w ciągu zeszłego i tego tygodnia.

Xiężna *Dino*, siostrzenica Xięcia *Talleyranda*, przybyła także do naszej stolicy, i odebrała odwiedzin od wszystkich zagranicznych dyplomatów i ich małżonek, którzy jej wieszowali szczęśliwego powrotu z *Francyi*. — Ma to być dama bardzo światła, i jest duszą wszystkich zgromadzeń wyższego towarzystwa.

— Dnia 20 —

Z *Vigo* w *Hiszpanii* donoszą d. 5 t. m., że eskadra *Don Miguela* była jeszcze tego dnia w porcie tamtejszym, gdzie ściśle blokowana była przez flotę *Sartoryusza*. Dwóch oficerów tegoż przybyło do gubernatora w *Vigo*, *P. Samper*, i odprawili z nim naradę, który potem udał się na okręt *Miguelistowski* *Joao VI*, dla naradzenia się z admirałem eskadry *Joao Felix*. Z powodu okoliczności zdrowia nie dozwolono *Sartoryuszowi* wpłynąć do *Vigo*. (G.C.)

Powszechnie ściera podziwienie, że tak długo żadnych z *Porto* nie odbieramy wiadomości. (G.W.)

#### HISZPANIA.

*Madryt d. 4 października.*

Jenerał *Zambrano* mianowany Jenerałnym Kapitanem *Kastylii*. Spodziewamy się oddalenia wszystkich Jenerałnych Kapitanów. — Co chwila spodziewamy się także zwołania *Kortezów*, dla sankcjonowania nowego prawa następstwa tronu. (G.C.)

— Dnia 5 —

Zbliżenie się wojsk *Francuzkich* do naszych granic w czasie choroby Króla *Ferdynanda*, bardzo źle zostało przyjęte. Od przeszłego Ministerium, wszystkim dyplomatom zagranicznym udzielono w tym względzie swych uwag. Hrabia *Alcudia* uważał to za obrazę niezawisłości *Hiszpanii*, i miał równie wystać na granicę korpus obserwacyjny, na przypadek, gdyby *Francya* wzbraniała się cofnąć swe wojska od granicy, co też później ze strony *Francyi* nastąpiło.

— Dnia 9 —

Królowa dwoma postanowieniami mianowała: pierwszemu, Pana *Pelegri* Radcą rady *Kastylijskiej*, drugim *PP. Beceril, Caballero* i *Harleuca*, Sędziami sądów kryminalnych w *Valladolid, Caceres* i *Galice*.

Słychać, iż Jenerał *Monet* odmówił przyjęcia Ministerstwa wojny, i że ma być zastąpiony przez Jenerała *Vivès*. *P. Encima de la Piedra* odmówił także; wydział skarbowy ma być oddany *P. Imas*, Dyrektorowi ceł z *Kortezów*.

Jenerał *Signan*, który był dowódcą w naszej

provincyi, został oddalony. Mówią, że znaczna liczba wyższych urzędników ulegnie temuż losowi.

Król *Hiszpański* był po wszystkie czasy Prezesem rady; lecz teraz zaprowadzono i u nas Prezesostwo Ministrów. Pan *Puig Samper* otrzymał ten ważny urząd.

Pierwsze dwa postanowienia wydane przez Królową Rejentkę:

Cheąc rozpocząć wysokie obowiązki, poruczone mi przez ukochanego mego Małżonka, wczorajszemu jego Królewskiemu postanowieniem, i zarazem oznaczyć czynem taskawości, szczęśliwą rocznicę urodzin córki mojej pierworodnej, *Infantki Donny Maryi Elżbiety Ludwiki*, udzieliłam powszechne przebaczenie wszystkim więźniom, tak w *Madryckich*, jako i w innych więzieniach stojącym. Przytęm tak moja, jak Króla wola jest, aby przy uskutecznianiu tego ulaskawienia, zastosowano się do wszystkich warunków, postanowieniem Królewskiem z d. 20 października 1830 objętych.

(podpis Królowej)

*Do Don Joseph Cafranga.*

Wielki i dzielny naród, powierzony oycowskiej troskliwości Króla, ukochanego mego Małżonka, ma prawo i powinien przykładać się do swej chwały i świetności. Ta myśl zawsze zaimowała Króla od jego wstąpienia na tron, ale liczne spotykał w tym dążeniu trudności. Nienajmniejszą z nich była ciemnota, która, jak choroba, szerzyła się i wszystkie dotknęła klasy. Z takiego chorobliwego stanu, nągłówniejsze złe powstało. Temuto systematowi winni jesteśmy rozdwojenie, stronnictwa i mylne wyobrażenia, podług których nayspodlejsze występki uważano za cnoty, pod imieniem ogólnego dobra. Cheąc położyć nieprzebytą tamę temu złemu, w wykonaniu powierzonej mi władzy, stanowią i rozkazuję: przywrócić wszystkie uniwersytety, w kraju, które w upłynionych wiekach tyle się przyczyniły do świetności *Hiszpanii*. Wszelkie przeto, prywatne tego rodzaju nauki ustają, a w dniu 18 b. m. w uniwersytetach otworzone będą. Zapisy mają trwać podług zwyczaju do 25 listopada i przedłużone być nie mogą.

Gazeta *Nadworna*, prócz powyższych dwóch postanowień, zawiera jeszcze 8 innych, tyczących się zwolnienia Ministrów. (G.W.)

Dziś nadzwyczajny biuletyn ogłasza zupełne wyzdrowienie Króla *Jmci*.

Z gazety *Messenger*: głoszą, że Radzie *Kastylijskiej* przesłana została zapieczętowana amnestya dla wszystkich politycznych wychodniów (G.C.)

#### TURCYA.

Gazeta *Agramska* z 29 września donosi: „Nasz *Musselim*, nadsłuszający z wojskiem Wielkiego *Wezyra* do *Bośni*, został w tymże paszalicu dla utrzymania należytego porządku, i dla zarządzania publicznymi sprawami ustanowiony; otrzymał on wczoraj rozkaz, oddania dowództwa *Deli Paszy*, oraz udania się niezwłocznie do *Sarajewa*, gdzie ma objąć dowództwo wojska *Albańskiego* nieregularnego, przeznaczonego do eskortowania nowozaciężnych rekrutów. — Nie tylko tam teraz wybierają ludzi, lecz także konie i bydło, ile można, rekrutują i do *Tracyi* spędzają; słowem: rekrutycze te są bardzo znakomite, osobliwie zaś uciśkają takowemi chrześcian, tak dalece, że nieukontentowanie codziennie wzrasta; a trwogą więc przewidujemy nowe rozruchy, a zwłaszcza, gdy się rekrutacya ukończy.”

*Stolacz d. 30 września.*

Pasza i *Musselim* *Herzogowiny*, wyniesiony został na godność *Paszy* trzylatnego, z powszechnym zadowoleniem wszystkich Sultani wiernych *Bośniaków*. Zaszczycony hojnymi darami przez Wielkiego *Wezyra*, powrócił wpośród nas w nayspożądanie zdrowiu. Podług wielkiego podobieństwa, będzie on mianowany *Wezyrem* w *Bośni*; gdyż jest zamiarem Sultana powierzyć *Mahmudowi Handi Paszy*, ważne dowództwo przy wojsku *Syryjskiem*. (G.C.)



Wilno dnia 28 Października r. s. 1852 roku.

## O g ł o s z e n i e.

1 Na podstawie cyrkularnego przedpisania Pana Ministra Finansów, z Departamentu Majątków Państwa, z dnia 10 augusta 1852 roku danego, w Mińskiej Skarbowey Izbie oddawać się będą z publicznych targów w dwónastoletnią arendę, wchodzące do Skarbowego zarządztwa nieruchome majątki, skassowanych w Mińskiej Gubernii niżej wyrażonych Rzymsko-Katoliokich Klasztorów, których dochody teraz przywodzą się do wiadomości, zaczęć życzący takowe majątki, i przy nich czynszowe artykuły, karczmy i młyny, razem, lub osobno, wziąć w arendowną dzierżawę, zechcą przybyć do Izby Skarbowey, na terminy dla targu 11go i przetargu 14go dnia miesiąca marca następującego 1853 roku, gdzie im okazane będą kondycye i inwentarze z wyprowadzeniem dochodów i wygod każdego majątku.

Wiadomość o skassowanych Klasztorach Rzymsko-Katoliokich, których nieruchome majątki będą się oddawały w dwónasto-letnią arendę z publicznych targów.

Nazwisko Klasztorów i jakiego Zakonu.	Liczba męskiej pćci dusz podług rewizyi.	
<i>M i ń s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Dominikański Miński . . . . .	30	Folwark Wołkowszczyzna.
Także w Ihumeńskim powiecie . . . . .	7	
Dominikański Stołpecki . . . . .	32	Folwark Koczuny.
Dominikański Zasławski . . . . .	155	Folwark Niedreska i Horoski.
Benedyktyński Miński . . . . .	—	1 Włoka ziemi.
Franciszkański Miński . . . . .	—	Kawał uprawney ziemi.
Franciszkański Iwieniecki . . . . .	89	Folwark Pokucie.
Dominikański Rakowski . . . . .	34	Folwark Giniewiczze.
<i>B o r y s o w s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Bernardyński Berezyński . . . . .	—	
Dominikański Chołopienicki . . . . .	221	Folwark Mcharyn.
Dominikański Chotajewicki . . . . .	142	Folwark Chotajewicze.
Dominikański Ziębiński . . . . .	67	Folwark Polany.
Pijarski Łużecki . . . . .	211	Folwark Wiesniek.
<i>B o b r u y s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Bernardyński Hłuski . . . . .	—	
<i>W i l e y s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Karmelicki Staromiazdowski . . . . .	23	Folwark Białowszczyzna.
TrynitarSKI Krzywicki . . . . .	—	
TrynitarSKI Mołodeczanski . . . . .	—	
<i>D z i ę n i ę s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Dominikański Druyski . . . . .	93	Folwark Diedzin.
Franciszkański Postawski . . . . .	38	Folwark Kononowo.
Franciszkański Dziśnieński . . . . .	8	
Franciszkański Prozorowski . . . . .	19	Folwark Borkowo.
<i>I h u m e ń s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Franciszkański Serafiński . . . . .	43	Folwark Maciejewicze.
Missyonarski Smiłowicki . . . . .	386	Folwark Wołma.
<i>M o z y r s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Bernardyński Mozyrski . . . . .	—	
<i>R z e c z y c k i e g o p o w i a t u.</i>		
Bernardyński Jurewicki . . . . .	—	
Dominikański Rzeczycki . . . . .	222	Folwark Rowno.
<i>S ł u c k i e g o p o w i a t u.</i>		
Bernardyński Słucki . . . . .	—	
Dominikański Klecki . . . . .	101	Folwark Czarkowszczyzna.
<i>P i ń s k i e g o p o w i a t u.</i>		
Bernardyński Pińsko-Karoliński . . . . .	—	
Karmelicki Piński . . . . .	1	
Kapucyński Lubieszowski . . . . .	—	
Dominikański Kamieniokoszyrski . . . . .	224	Folwark Cyr.

**Objaśnienie.** Przed przystąpieniem do targu, życzący, powinni przedstawić Izbie Skarbowey prawne ewikcye, na osnwie powszechnych prawideł, to jest: wynoszące wartość dwuletnich dochodów z majątku wyliczonych. Dnia 20 października 1852 roku.

Sowietnik Włodzimierz Weredkowicz.

Sekretarz F. Neroński,

Pomoconik Stołu Wincenty Byszewski. (1287)

1 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. W skutek przedpisania Zarządzającego Gubernią P. Radey Stann i Kawalera Doppelmayra z dnia 17 terażniejszego października za Nrem 20,386, dla odbycia w Wileńskiej Skarbo-

wey Izbie targów na oddanie przez podrad reparaacyi Telszewskiego turemego Zamku, za wyliczoną podług śmiety potwierdzoney przez Ministeryum Spraw Wewnętrznych summe 3,639 rub. 86 kop. z potrąceniem z tey ilo-

*Majstrow 31. Dusz 2125.*



ści należących się dla Gubernialnego Architekta, za wydatki przy zrobieniu planu i śmietu 50 rub. assygnacyami, przeznaczony termin 2go następującego listopada i przez trzy dni po nim przetarg; a zatem życzący podjąć się takowej reparacyi, mają przybyć na te terminy do Izby Skarbowey z pewnemi ewikcyami, gdzie objawione im będą kondycye, plan i śmieta. — Października 21 dnia 1832 roku.

Assesor Józef Szulc.

Sekretarz Jamont.

Za Naczelnika Stołu Jan Mickiewicz. (1299)

1 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na uskutecznienie Skarbowego uzyskania przewodzącego się na dziewięciu żydach, a w tey liczbie i Wewirzańskich mieszkańców; Hirszy i Etki Leybowiczow przysądzonych pieniędzy 1,490 rubli użytych w sprawie z żydami Białostockiego Obwodu i Wileńskiej Gubernii, którzy byli sądzeni za wywóz z Anglii do Rosyji i udział w tém fałszywych Rosyjskich assygnacyi i Polskiej monety, oddany na publiczną sprzedaż dóm pomienionych żydów Hirszy i Etki Leybowiczow w 40 rublach assygnacyami, przeznaczone terminy następującego miesiąca grudnia, pierwszy 12go, drugi 13go, a trzeci i ostateczny dnia 14go; a zatem życzące kupić takowy dóm, zechcą przybyć na pomienione terminy dla targów do tego Rządu, gdzie im objawione będą i poprzednicze kondycye. — Października 24 dnia 1832 roku.

Assesor Józef Szulc.

Sekretarz Kowalenok.

Radca Honorowy Purzycki. (1298)

1 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na sprzedaż w tym Rządzie z publicznych targów murowanych domów, jednego dwu-piętrowego żyda Berela Leyzerowicza Szulmana i drugiego jedno-piętrowego żyda Łazarza Orełowicza Szulmana Telszewskiego Powiatu w miasteczku Kretyndze, położonych, ocenionych, dwu-piętrowy 1,928 rubli, i jedno-piętrowy 923 rubli assygnacyami dla uzyskania przysądzonej wyrokiem Wileńskiej Izby Kryminalnego Sądu na żydzie Aronie Szymchowiczu za kontrabandne towary pozostałej poszliny 2,914 rubli 99 $\frac{3}{4}$  kop. assygnacyami, przeznaczone terminy: pierwszy 28go, drugi 29go a trzeci 30go dnia następującego listopada; a zatem życzący kupić pomienione domy mają przybyć do tego Rządu na pomienione terminy. — Października 21 dnia 1832 roku.

Assesor Józef Szulc.

Sekretarz Jamont.

Naczelnik Stołu Benedykt Czarnocki. (1297)

1 Dóm zmarłego ś. p. 6 klasy Cechwarte-ra Andrejewa w Wilnie przy Ulicy Ostrobramskiej pod Nrem 11 sytuowany na wieczność sprzedaje się i dla tego, aby życzący nabyć rzeczony dóm, a także i kredytorowie onego Andrejewa raczyli co nayrychley jawić się do

niżej podpisanego w témże domu mieszkającego, wydaję niniejsze w tém celu ogłoszenie. Wilno. Oktobra 26 dnia 1832 roku.

Уполномоченный отъ наследника покойнаго Цейгвартера 6го класса Андрѣева Учебнаго Сапернаго Напаліона Капишанъ Синельниковъ.

Полицмейстеръ Ожиговъ. (1296)

1 Dzieło nowe w jednym Tomie około 20stu arkuszy druku zawierać mające w sobie, pod tytułem *Gospodarstwo Wiejskie* w prawdziwym sposobie bardzo pożyteczne, ułożone przez Walentego Wyrzykowskiego, a przez Komitet Cenzury w Petersburgu aprobowane i drukować dozwolone, wyddzie z pod prassy w Berdyczowie, na które prenumerata się ogłasza; to jest: kto prenumerować raczy i złożyć pół rubla srebr., dopełni potem przy odebraniu dzieła złotych 6 gr. 20, i będzie go kosztowała książka tylko f. 10, zaś później dla osób, które teraz prenumerować nie będą, a zechcą toż dzieło kupować, już po 2 ruble srebr. płacić wypadnie.

Prenumerata odbierać się będzie: w Kamieńcu u W. Wigury.

W Krzemieńcu

w Berdyczowie

— Żytomierzu

— Kijowie.

— Smoleńsku

— Witebsku.

— Mińsku

— Dubnie.

— Łucku

— Włodzimierz

— Białymstoku

— Wilnie.

— Warszawie

— Grodzie.

— Petersburgu

— Humanu.

Uprasza się przytém Szanownych Prenumeratorów: aby raczyli naydalej do dwóch miesięcy prenumeratę swą uskutecznić! gdyż później podług ilości tychże stosowna liczba egzemplarzy w powyższych miejscach do odbierania złożoną i oznajmioną będzie.

Dla życzących sobie, w znaczniejszej liczbie nabyć egzemplarzy pomienionego dzieła: puści się nieco taniej, o co można akordować z kollektorami, u których prospekt przeyrzeć można, lub wprost w drukarni z wydawcą, który w czasie tym znajdować się tamże nieomieszka, i przez pocztę układy zawierać może. (1303)

2 Niżej podpisany ma honor zawiadomić Szanownych Amatorów pięknego ogrodnictwa, że jak w przeszłych latach, tak też i tey jesieni rozmaitemi gatunkami drzew owocowych krzewików róży, tudzież kwiatowemi cebulami za pomierną cenę obficie opatrzyć może, uprasza zatem życzących takowe nabywać, aby się albo wprost do Rygi odnosić, albo żądanie swoje w sklepie u JP. J. F. Opitza objawić chcieli, gdzie też stosowny znajdą katalog i znaczną ilość nadesłaney cebuli kwiatowej. — Rygi Ogrodnik K. H. Wagner.

Полицмейстеръ Ожиговъ. (1283)

3. Dwa Śpiewy z poematu Adama Mickiewicza, z muzyką Adama Mackiewicza znajdując się w Xiegarni JP. Zawadzkiego. Cena kop. 38 srebrem. (1291)

Observacje meteorologi- czne.	Czas Obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr.	Stan powietrza.
	d. 26 o 2 wieczor.	28 cal. 2,1 lin.	+ 1 $\frac{1}{2}$ stopni.	Zachodni.	Pogoda.
	d. 27 o godz. 7 rano.	28 — 2,4 —	+ 1 $\frac{1}{2}$ —	Polud.-zach.	Pogoda.
	d. 28 — — —	27 — 11,5 —	— 3 — —	Poludniowy.	Pogoda.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

DOZWALA SIĘ DRUKOWAĆ. Wilno. 1832. d. 28 Października.

CENZOR Leon Borowski.